

дитячих громадських об'єднань, а також критерії, за якими здійснюється педагогічний аналіз дитячого громадського об'єднання. На основі визначеної мети та завдань педагогічного аналізу вирізняє характер аналізу: комплексний (підсумковий, глобальний), тематичний, параметричний (вибірковий), враховується також його регулярність (періодичний, постійний, оперативний, поточний тощо).

Ключові слова: дитячі громадські об'єднання, педагогічний аналіз, керівник дитячого об'єднання, критерії, алгоритм.

Анотація. В статті раскрыта сутність понять “детское общественное объединение”, “педагогический анализ”; рассмотрено теоретические основы организации педагогического анализа деятельности в детских общественных объединениях. Охарактеризованы критерии детских общественных объединений, а также критерии, за которыми осуществляется педагогический анализ детских общественных объединений. В соответствии с целями и задачами педагогического анализа определен его характер: комплексный (итоговый, глобальный), тематический, параметрический (выборочный), учитывается также его регулярность (периодический, постоянный, оперативный, текущий).

Ключевые слова: детские общественные объединения, педагогический анализ, руководитель детского общественного объединения, критерии, алгоритм.

Стаття надійшла до редакції 30.10.2015

Л. М. Баліка

ЧИТАЦЬКИЙ ІНТЕРЕС ЯК ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНА РЕФЛЕКСІЯ

Анотація. У статті акцентовано увагу на аналізі досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених щодо проблеми розвитку інтересу до читання. Розкривається сутність поняття «інтерес», «читацький інтерес», що є ефективними засобами успішного навчання й виховання. Розглянуто класифікацію інтересів, представлену у філософській літературі. Схарактеризовано читацький інтерес як педагогічне поняття, що органічно

включається у більш широке поняття інтересу, який прийнято розглядати у філософському, соціологічному та психолого-педагогічному аспектах. Зазначено, що прогресивні письменники розглядали дитяче читання як важливий фактор виховання підростаючого покоління.

Ключові слова: інтерес, інтерес до читання, історико-педагогічна проблема, читачезнавство.

Постановка проблеми. Минуле – вихідний пункт теоретичного осмислення сьогодення, тому що до теоретичного вирішення питання можна з впевненістю підійти, лише розглянувши історичні погляди. Виходячи з цього положення, проблема розвитку інтересу до читання розглядається нами в історико-педагогічному аспекті.

Практика свідчить про величезне значення інтересів школярів у їх житті й діяльності, у розвитку їх особистості. Інтерес є могутнім засобом успішного навчання й виховання, який завжди цікавив вітчизняних та зарубіжних дослідників. Визначення цієї категорії має тривалу історію дослідження, але, незважаючи на численні праці з цієї проблеми, загальноприйнятого визначення поняття «інтерес» у науці немає.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз спеціальної літератури свідчить, що проблема читацьких інтересів висвітлюється в роботах П. Афанасьєва, В. Вахтерова, Г. Гранік, В. Гранік, В. Горещького, О. Джежелей, А. Копчук, Н. Молдавської, О. Нікіфорової, М. Огорокової, С. Редозудова, М. Рубінштейн, О. Савченко та інших [10].

Мета статті полягає в аналізі понять «інтерес», «читацький інтерес» в історико-педагогічному контексті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема вивчення інтересу в навчанні не є новою. До цієї проблеми привертала увагу багато педагогів, психологів, філософів. Ян Амос Коменський першим підійшов до теоретичного і практичного вирішення проблеми інтересу з науковою точкою зору. Він рішуче відкинув старі методи залякування, постійний контроль та придушення особистості. У «Великій дидактиці» Я. А. Коменський висунув ідеї гуманізму, глибокої віри в моральні та розумові можливості, закладені в природі кожного учня, ґрунтуючись на принципі інтересу у навчанні: «...вчити з вірним успіхом, так, щоб неспіху бути не могло; вчити швидко, щоб в учнів не було обтяження чи нудьги, щоб навчання відбувалося швидше з великим задоволенням; вчити ґрунтовно, не поверхово і, отже, не для форми, але посуюваючи учнів до істинних знань, добрим вдачам і глибокого благочестя» [9, с. 12].

Інтерес як єдиний двигун, який вірно спрямовує того, хто навчається, зазначав у романі «Еміль, або про виховання» Жан-Жак Руссо. Закликаючи педагогів «не згасати уяву дитини», він звертав увагу на глибоке вивчення дитячих інтересів: «Безпосередній інтерес – ось великий двигун, єдиний, який веде правильно і далеко» [9, с. 242].

Особливе місце в розробці теорії пізнання, обґрунтуванні шляхів сприйняття займають французькі філософи-матеріалісти XVIII століття Дідро, Гельвецій, Гольбах. Вони роблять першу грандіозну спробу пояснити суспільне життя за допомогою інтересу. В інтересах вони вбачають реальні основи моральності, політики, суспільного ладу в

цілому. «Якщо фізичний світ підпорядкований закону руху, то світ духовний не менше підпорядкований закону інтересу. На землі інтерес є всесильний чарівник, що змінює в очах всіх істот вид всякого предмета» [3, с. 34].

Читацький інтерес як педагогічне поняття органічно включається в більш широке поняття інтересу, який прийнято розглядати у філософському, соціологічному та психолого-педагогічному аспектах.

Так, в українському педагогічному словнику поняття «інтерес» розглядається як форма прояву пізнавальної потреби, яка забезпечує спрямованість особистості на усвідомлення мети діяльності й тим самим сприяє орієнтації, ознайомленню з новими фактами, більш повному і глибокому відображенню дійсності [4, с. 147].

Словник іншомовних слів трактує поняття «інтерес» (франц. *interet*, від *interessé* – цікавити) як будь-яку спрямованість на значущий для людини предмет чи діяльність [13, с. 357].

Б. Друзь розглядає інтерес як вибіркове емоційно-пізнавальне ставлення особистості до предметів, явищ, подій навколишньої дійсності, а також до відповідних видів людської діяльності [6, с. 5].

У філософській і соціологічній літературі інтерес розглядається як діалектична єдність об'єктивного і суб'єктивного.

Із філософського погляду в структурі інтересу можна виділити чотири основні моменти: соціальне становище суб'єкта, або сукупність його практичних зв'язків із суспільством; міра (ступінь) усвідомлення становища, яка може широко варіювати від нерозуміння через невиразне відчуття до чіткого усвідомлення; мотиви діяльності, спрямовані на цілком певні об'єкти інтересу; сама дія, яка є утвердженням суб'єкта в об'єктивному світі.

Розглянемо класифікацію інтересів, представлену у філософській літературі. Вони відрізняються за допомогою таких критеріїв: за ступенем загальності (індивідуальні, групові, суспільні); за своєю спрямованістю (економічні, політичні, духовні); за характером носія інтересу (особистісні, колективні, класові, національні); за мірою усвідомлення (стихійні, теоретично обґрунтовані, програмні); за можливістю здійснення (реальні, ілюзорні, перспективні); за відношенням до традицій та тенденцій суспільно-історичного поступу (консервативні, прогресивні, реакційні) [17, с. 246].

Соціологічні проблеми виховання, відображаючи вплив суспільства на виховання, а також вплив виховання на розвиток суспільства, мають пряме відношення як до педагогіки – науки про виховання, так і соціології – науки про суспільство. Дослідження перспектив соціального розвитку особливо актуальне в сучасному суспільстві, коли науково-технічна революція вимагає постійного ускладнення завдань підготовки молоді до праці, продовження освіти, до громадського та особистого життя [5, с. 5]. Різних точок зору дотримуються соціологи, розглядаючи інтерес як суспільне явище (об'єктивний він чи суб'єктивний?). Д. Кікнадзе вважає оригінальною точку зору А. Здравомислова, який стверджує, що інтерес, «з одного боку, це перехід об'єктивного в суб'єктивне ... З іншого боку, це перехід суб'єктивного в об'єктивне ...» [8, с. 58].

Оскільки в інтересі виражено єдність об'єктивного і суб'єктивного, соціологія розглядає його через призму відображення у свідомості людини: «Інтерес – це не просто стан, це стан, який рефлексується у свідомості, і разом з тим це свідомість, яка переходить у дію, це... єдність вираження внутрішньої суті суб'єкта і відображення об'єктивного світу, сукупності матеріальних і духовних цінностей людської культури в свідомості цього суб'єкта» [7, с.29]. Зміни структури суспільства в умовах науково-технічної революції, нові зобов'язання та можливості в повсякденності впливають на характер інтересів, рівень духовних потреб особистості.

Проблема інтересу в психолого-педагогічній літературі безпосередньо пов'язана з формуванням всебічно розвиненої особистості.

Педагогічна енциклопедія наводить буквально значення слова «інтерес» як «мати важливе значення» [12, с. 256]. Таке пояснення співзвучне з розглядом інтересу з погляду психології, де інтерес – це «форма емоційного вияву пізнавальної потреби, що забезпечує скерованість особистості на глибше пізнання дійсності і нових явищ. Задоволення інтересу не зменшує його, а виявляє нові його форми, завдяки яким пізнання явищ досягає вищого рівня розуміння» [14].

Життя та діяльність людей визначили інтереси до науки, техніки, мистецтва, закладені в дитячі роки. Заохочувати та розвивати інтереси до науки, техніки, мистецтва та предметів основного циклу допомагає вмілий підбір і мотивація читання науково-популярної та спеціальної літератури. Ця література дає можливість не тільки необхідний об'єм знань, але й виховує у дітей самостійну творчу активність мислення, бажання пізнання нового, дозволяє прилучитися до світу науково-технічних відкриттів, винаходів, техніки, творів мистецтва.

Проблема розвитку інтересу до читання у дітей також має велику історію. В історії педагогічної думки XVIII-го століття перші погляди на дитяче читання як важливий фактор соціального розвитку належать М. Ломоносову, О. Радищеву, М. Новікову.

У працях видатних педагогів, письменників, громадських діячів, бібліотекарів XIX століття ми не знаходимо монографічного, цілісного розгляду проблеми. Але є теоретичне обґрунтування її важливості, наукової та практичної цінності, значення інтересу до читання у всебічному та гармонійному розвитку особистості школяра. Прогресивні письменники розглядали дитяче читання як важливий фактор виховання підростаючого покоління.

У другій половині XIX ст. започатковується читачезнавство – вивчення читачів, коли на сторінках періодичних видань активно обговорювалися проблеми освіти народу, передусім за допомогою поширення знань та розповсюдження доступних за ціною книг. Саме завдяки друкованому слову мали закріплюватися знання, набуті в початковій, як правило, церковнопарафіяльній чи недільній школі. Водночас, постало питання про створення і видання спеціальної, так званої «особливої» літератури для народу, про відбір книг для читання з кола загальної літератури. Дискусійний характер цих підходів і зумовив поставлення питання про вивчення «читача з народу», його читацьких інтересів та глибини розуміння прочитаного. Одними

з перших читачезнавців на теренах України, які перейшли від загальних популярних міркувань і побажань до практичних дій у справі систематичного вивчення читачів, були відомі громадські діячі, педагоги М. Корф, Х. Алчевська, Б. Грінченко, І Франко.

Українська бібліотечна енциклопедія тлумачить “читачезнавство” як комплексну галузь наукового знання, що інтегрує вивчення читача і читання, притаманне дисциплінам, котрі вивчають теорію, історію і практику створення, розповсюдження, пропаганди і функціонування творів друку та інших документів [15].

Важливі зрушення у вивченні читачівства зробив М. Рубакин. Перебуваючи під впливом ідей М. Михайлівського, він заперечив думку про необхідність для народу якоїсь особливої літератури. Замість публіцистичного намацвання помічається об’єктивне вивчення: книги, читача і психології книжкового впливу [1, с. 19-20].

Революціонери-демократи В. Белінський, О. Герцен, М. Чернишевський, М. Добролюбов, Т. Шевченко цікавилися питаннями дітей, стверджуючи, що в дитині потрібно виховувати громадянина, який в будь-який час готовий до активної боротьби за справу народу. Вони надавали велике значення книзі як «посібнику життя».

Думку про те, що книга – джерело знань, основа розумового розвитку дитини, а не просто матеріал для вправ у механічному читанні, вперше в історії педагогіки науково обґрунтував К. Ушинський. Його погляди на книгу як посібник життя відображені ним в «Рідним словом» та «Дитячому світі», які з успіхом використовувалися для позакласного читання. Думки про самостійне та свідоме читання викладені педагогом в статті «Недільні школи»: «Читати – це ще не означає, що читати і як розуміти прочитане – ось в чому головна справа» [16, с.16-30].

Важливий крок в практичному вирішенні проблеми свідомого читання здійснив Л. Толстой. Він діяв за прийомом, який називають виховання здатностей дітей критично оцінювати художні твори.

У наступний період ідея формування потреби в самостійному свідомому читанні була реалізована через випуск ряду видань, що забезпечують орієнтацію у світі знань. Питаннями самостійного читання, вибору книги та користування бібліотекою займалися В. Вахтеров, Д. Тихомиров, М. Чехов. Читання дітей як пробудження і розвиток всіх сторін їхньої душі розглядав Д. Тихомиров. Він виступав проти «книгококтання», протиставляв йому свідоме читання. Питанням зі створення бібліографічних показників, адресованих дітям займалися Ф. Толь, В. Водовозов, І. Владеславлев; бесіди з дітьми про книги – В. Водовозов; бесід про читання, про бібліотеки – М. Чехов. У 1908 році вийшла книга «Супутник самоосвіти» М. Чехова, де вперше було приділено увагу спеціальним умінням і навичкам, які необхідні юному читачеві при виборі книг у бібліотеці.

Сьогодні актуальними є вислови Н. Крупської про необхідність навчити учнів самостійно поповнювати знання: «Ті знання, які учні здобувають школі, – це крихти знань. А життя вимагає від кожного громадянина вміння самостійно вчитися, вчитися тому, що потрібно знати по питанням справи» [11, с. 421-424].

Теорія читання в радянські часи виникла і розвивалася на ґрунті марксистсько-ленінської методології. Наведемо фундаментальні положення цієї теорії, що докорінно відрізняла її від буржуазних концепцій читання: 1) читання є зростаючою суспільною потребою, зумовленою соціально-економічними факторами; 2) читання являє собою розгорнуту соціально-коуністичну систему, яка активно впливає на формування суспільної свідомості, на соціально-економічний прогрес суспільства [18, с. 11-29]. Ця теорія формувалася і розвивалася як цілісний науковий комплекс, що включав в себе такі компоненти: соціологія читання, психологія читання, педагогіка читання, загальна теорія читання. Однією з основних проблем теорії читання є розвиток інтересу до читання, формування у читачів уміння орієнтуватися у книзі, прийомів смислового аналізу текстів з метою глибоко розуміння і ефективного засвоєння прочитаного.

Всебічне теоретичне вивчення читацьких інтересів має на меті з’ясувати питання про суть і природу читацьких інтересів, про вплив багатьох, у тому числі й соціальних, факторів на їх формування про специфіку читацьких інтересів учнів.

У сучасній Україні розглядають проблему інтересу до читання О. Компаній, Н. Волошина, Л. Мацько, М. Наумчук, О. Савченко, Н. Скрипченко, В. Медведева та інші. Зокрема, О. Компаній досліджувала формування читацького інтересу, послідовність становлення читацьких інтересів та основних показників їх виявлення у молодших школярів. Значним внеском у формування інтересу читачів-підлітків до української художньої літератури в бібліотеках для дітей є робота В. Медведевої.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Проблеми інтересу значну увагу приділяли вчені та педагоги минулих століть, зокрема Я. А. Коменський, Ж.Ж-Руссо, К. Ушинський та інші. Багатовіковий досвід минулого дає підстави стверджувати, що інтерес у житті, навчання являє собою важливий і позитивний фактор. Інтерес – це поняття багатосмислове, тому в педагогіці немає єдиної думки щодо його розуміння. Отже, інтерес, у нашому розумінні, – це пізнавально-емоційна спрямованість особистості на вивчення певних предметів. Здійснивши історико-педагогічну рефлексію, ми прийшли до висновку, що в розумінні суті інтересу у вчених багато спільного: інтерес має пізнавальне і емоційне забарвлення. Розділяючи думку провідних учених, вважаємо, що читацький інтерес – форма вияву пізнавальної потреби (читати, щоб знати), що спонукає до свідомої діяльності з певним колом книжок, яким читач віддає перевагу перед іншими, тому що відчуває в них особливу потребу.

Список використаних джерел:

1. Балака Д. А. Аналітичний та синтетичний метод вивчення читачівства / Д. Балака // Бібліолог. вісті. – 1926. – № 1 (10). – С. 19–20.
2. Беляева Л. И. К вопросу о типологии читателей/ Л. И. Беляева // Проблемы социологии и психологии чтения. – М.: Книга, 1975. – С. 143-161.
3. Гельведий К. А. Об уме / К. А. Гельведий. – М.: ОГИЗ, 1938. – С. 34.

4. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – С. 147.
5. Гурова Р. Г. Социологические проблемы воспитания / Р. Г. Гурова – М.: Педагогика, 1981. – 176 с.
6. Друзь Б. Г. Виховання пізнавальних інтересів молодших школярів у процесі навчання / Б. Г. Друзь. – К.: Радянська школа, 1978. – 126 с.
7. Здравомыслов А. Г. Проблемы интереса в социологической теории / А. Г. Здравомыслов. – Л.: Изд-во Ленинг. ун-та, 1964.
8. Кикнадзе Д. А. Потребности. Поведение. Воспитание / под ред. и участия В. Г. Афанасьева. – М.: Мысль, 1968. – 148с.
9. Коменский Я., Локк Д., Руссо Ж., Песталоцци И. Педагогическое наследие /сост. В. М. Кларин, А. Н. Джурицкий. – М.: Педагогика, 1989. – 416 с.
10. Компаній О. В. Окремі аспекти формування читачького інтересу учнів початкових класів/ О. В. Компаній // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского Серия «Филология. Социальные коммуникации». Том 25 (64) № 1. Часть № 2. – С. 212-216.
11. Крупская Н. К. Внимание детским библиотекам / Н. К. Крупская // Пед. соч.: в 10 т. – М.: изд-во АПН, 1960. – Т. 8. – С. 421-424.
12. Педагогическая энциклопедия / [за ред. И. А. Каиров, Ф. Н. Петров]. – Т. 2 (ж-м). – М.: «Советская энциклопедия», 1965. – С. 256.
13. Словник іншомовних слів / За ред. академіка АН УРСР О. С. Мельничука. Видання друге, виправлене і доповнене. – К.: Головна редакція Української Радянської Енциклопедії, 1958. – С. 357.
14. Словник психологічних понять [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://books.br.com.ua/34504>
15. Українська бібліотечна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ube.nplu.org/article/%D0%A7%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE>
16. Ушинський К. Д. Недільні школи / К. Д. Ушинський // Вибрані педагогічні твори: В 2-х т.; пер. з рос. / Редкол.: В. М. Столстов (голова) та ін. – К.: Рад. школа, 1983. (Пед. б-ка). Т. 2. Проблеми російської школи / Склав і підгот. до друку Е. Д. Дніпров ; за ред. О. І. Піскунова (відп. ред.) та інших). – С.16-30.
17. Філософський енциклопедичний словник / [за ред. В. І. Шинкарук]. – К.: Абрис, 2002. – С. 246.
18. Чубарьян О. С. Исследование чтения и читателей в систем социальных наук / О. С. Чубарьян // Проблемы социологии и психологи чтения. – М.: Книга, 1975. – С. 11-29.

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED

1. Balika D. A. Anallitichnyy ta sintetichnyy metod vivchennya chitachivstva [Analytical and synthetic metod of studying chitachestva] / D. Balika // Biblolog. vlstf. – 1926. – № 1 (10). – S. 19–20. (in Ukrainian)
2. Beljaeva L. I. K voprosu o tipologii chitatelej/ L. I. Beljaeva [To the

- problem of typology of readers] // Problemy sociologii i psihologii chteniya. – М.: Kniga, 1975. – S. 143-161. (in Russian)
3. Gel'vecij K. A. Ob ume [About mind] / K. A. Gel'vec. – М.: OGIZ, 1938. – S. 34. (in Russian)
4. Goncharenko S. Ukrayinskiy pedagogichnyy slovník [Ukrainian pedagogic dictionary] / S. Goncharenko. – К.: LibId, 1997. – S. 147. (in Ukrainian)
5. Gurova R. G. Sociologicheskie problemy vospitanija [Social problems of education] / R. G. Gurova – М.: Pedagogika, 1981. – 176s. – S. 5. (in Russian)
6. Druz B. H. Vykhovannia piznavalnykh interesiv molodshykh shkoliariv u protsesi navchannia [Training of cognitive interests in junior pupils in the processs of studying] / B. H. Druz. – К.: Radianska shkola, 1978. – 126 s. – S. 5. (in Ukrainian)
7. Zdravomyslov A. G. Problemi interesa v sociologicheskoy teorii [The problems of interests in sociological theory] / A. G. Zravomyslov. – L.: Izd-vo Lening. un-ti, 1964. – S.29. (in Russian)
8. Kiknadze D. A. Potrebnosti. Povedenie. Vospitanie [Necessities. Behaviour. Training] / pod red. i uchastii V. G. Afanas'eva. – М.: Misl', 1968. – 148s. – S. 58. (in Russian)
9. Komenskij Ja., Lokk D., Russo Zh., Pestalocci I.: Pedagogicheskoe nasledie [Pedagogical heritage] /sost. V. M. Klarin, A. N. Dzhurinskij. – М.: Pedagogika, 1989. – 416 s. (in Russian)
10. Kompanii O. V. Okremi aspekty formuvannia chytatskoho interesu uchniv pochatkovykh klasiv [Some aspects in forming reader's interest of junior pupils] / O. V. Kompanii // Uchenye zapysky Tavrycheskoho natsyonalnoho unyversyteta ym. V. Y. Vernadskoho Seryia «Fylohohyia. Sotsyalnye kommunykatsyy». Tom 25 (64) № 1. Chast № 2. – S. 212-216. (in Ukrainian)
11. Krupskaja N. K. Vnimanie detskim bibliotekam [Attention to the children's labrieries] / N. K. Krupsikaja // Ped. soch.: v 10 t. – М.: izd-vo APN, 1960. – Т. 8. – S. 421-424. (in Russian)
12. Pedagogicheskaja enciklopedija [Pedagogical encyclopedia] / [za red. I. A. Kairov, F. N. Petrov]. – Т. 2 (zh-m). – М.: «Sovetskaja jenciklopedija», 1965. – S. 256 (in Russian)
13. Slovnky inshomovnykh sliv [Dictionary of foreigh words] / Za red. akademika AN URSR O. S. Melnychuka. Vydannia druhe, vypravlene i dopovnene. – К.: Holovna redaktsiia Ukrainskoi Radianskoi Entsyklopedii, 1958. – S. 357 (in Ukrainian)
14. Slovnyk psykhohohichnykh poniat [Dictionary of psychological definitions] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://books.br.com.ua/34504> (in Ukrainian)
15. Ukrainska bibliotchna entsyklopediia [Ukrainian librarian encyclopedia] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://ube.nplu.org/article/%D0%A7%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE> (in Ukrainian)
16. Ushynskiy K. D. Nedilni shkoly [Nedil'ni schools] / K. D. Ushynskiy // Vybrani pedahohichni tvory: V 2-kh t.; per. z ros. / Redkol.: V. M. Stolietov

- (holova) ta in. – K.: Rad. shkola, 1983. (Ped. b-ka). T. 2. Problemy rosiiskoi shkoly / Sklav i pidhot. do druku E. D. Dnieprov ; za red.. O. I. Piskunova (vidp. red.) ta inshykh). – S.16-30 (in Ukrainian)
17. Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk [Philosophy encyclopedia dictionary] / [za red. V. I. Shynkaruk]. – K.: Abrys, 2002. – S. 246]. (in Ukrainian)
18. Chubar'jan O. S. Isledovanie chtenija i chitatelej v sistem social'nyh nauk [Investigation the readers and reading in the system of social sciences] / O. S. Chubar'jan // Problemy sociologii i psihologi chtenija. – M.: Kniga, 1975. – S. 11-29. (in Russian)

Аннотация. В статье акцентировано внимание на исследованиях отечественных и зарубежных ученых проблемы развития интереса к чтению. Раскрывается сущность понятия «интерес», «читательский интерес», являющихся мощными средствами успешного обучения и воспитания. Рассмотрена классификация интересов, представленная в философской литературе. Охарактеризован читательский интерес как педагогическое понятие, органично включающееся в более широкое понятие интереса, который принято рассматривать в философском, социологическом и психолого-педагогическом аспектах. Доказано, что прогрессивные писатели рассматривали детское чтение как важный фактор воспитания подрастающего поколения.

Ключевые слова: интерес, интерес к чтению, историко-педагогическая проблема, читателеведение.

Summary. In the article attention is focused on the analysis of Ukrainian and foreign scientists on the problem of forming interest to reading. The essence of the concepts “interest”, “reader’s interest” as effective means of successful training and education are defined. The classification of interest presented in the philosophical literature are considered. Reader’s interest is characterised as a pedagogical concept that is organically included in wider concept of interest, which is considered in the philosophical, sociological, psychological and pedagogical aspects. It is indicated that progressive writers regard children's reading as an important factor of education of young generation.

It is concluded that in the second part of the XIX century chytacheznastvo that meant studying readers was started. It is characterized as a complex sphere of scientific knowledge that integrates studying of a reader and reading as a process. It is stated, that the most important impact in studying of a reader made M.O.Rubakyn who denied the idea of a necessity for people any special literature.

The fundamental tenets of the theory of reading which are radically discerned from bourgeois concepts of reading and included such components as: sociology of reading, psychology of reading, pedagogic of reading, general theory of reading are presented.

Keywords: interest, interest to reading, historical and pedagogical problem chytacheznastvo

Стаття надійшла до редакції 13.11.2015